

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 39. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Szijjártó-Kelemen találkozó: a román-magyar viszonyról is tárgyaltak

Az erdélyi magyarság helyzetéről és a román-magyar viszonyról tárgyalt a menekültválság kontextusában a magyar külügyminiszterrel Kelemen Hunor. „A külügyminiszternek elmondtam, bennünket mindig aggaszt, amikor Romániában a román nacionalizmus és idegengyűlölet felerősödik. Nem vagyunk érdekeltek abban, hogy a román-magyar viszony kiéleződjön” – tájékoztatott a találkozóról Kelemen Hunor. Szavai szerint mivel Romániában még a menekültek nem jelentek meg, a felkorbácsolt idegengyűlölet a magyarság ellen irányul, és ezt az RMDSZ aggodalommal figyeli. „Úgy látom, hogy a román közvéleménynek a nagy többsége, közel 70 százaléka a menekültek ügyében a térség más államainak polgáraihoz hasonlóan gondolkodik. Ez azért is fontos, mert ezeknek az országoknak nem ártana minél gyakrabban közösen fellépni, közös álláspontokat kialakítani, megoldásokat megfogalmazni, amelyeket tovább lehet vinni Brüsszelbe” – magyarázta a politikus. Arra a kérdésre, milyen szerepe lehet az RMDSZ-nek a magyar-román diplomáciai viszony alakulásában, Kelemen Hunor kijelentette: a szövetségnek higgadtnak kell maradnia. „Az elmúlt napokban is nyugodtak maradtunk, azt mondtuk a román politikusok és a román közvélemény felé, hogy a menekültkérdést nem szabad a két ország közötti nézeteltérések kiélezésére használni, nem kell hisztérikusan reagálni, ha Magyarország sajátos módon – ideiglenesen kerítésekkel – védi a határait” – részletezte a szövetségi elnök. Szerdán egyébként Kelemen Hunor tárgyalt Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetessel is. „Rendszeresen szoktam tárgyalni magyarországi kormányzati politikusokkal, és minden egyes találkozón a közös ügyeinkről, közös problémáinkról beszélgetünk, ez így történt most is. A RMDSZ és a magyar kormány szokásos konzultációinak sorába illeszkedik ez a két találkozó” – mondta a szövetségi elnök.

Az RMDSZ várhatóan megszavazza a PNL indítványát

Az RMDSZ várhatóan támogatni fogja az ellenzéki Nemzeti Liberális Párt (PNL) által hétfőn benyújtott, a parlament előtt szerdán felolvasott bizalmatlansági indítványt – derült ki Kelemen Hunor RMDSZ-elnök nyilatkozatából, amelyet azt követően adott, hogy a PNL vezetőivel tárgyalt az indítványról. „Az RMDSZ ellenzékben van, és szinte bizonyos, hogy ellenzéki pártként fog viselkedni. Annyi bizonyos, hogy nem szavaz az indítvány ellen, és a párttársaimmal való egyeztetés nyomán az derült ki, hogy a nagy többség azt akarja, hogy ellenzéki pártként viselkedjen” – ecsetelte Kelemen. Hozzátette: a végső döntést hétfőn mondják ki az RMDSZ parlamenti frakciói. Megjegyezte: azt is várja a PNL-től, hogy az felvázolja, milyen tervei vannak arra az esetre, ha a kormány az indítvány nyomán megbukik, vagy Victor Ponta miniszterelnök lemond. Kelemen Hunor azt is

megjegyezte, hogy amennyiben a kormánykoalíció pártjai egyöntetűen támogatják a kabinetet, akkor az indítvány elfogadására nincs esély. A politikus közölte: az RMDSZ esetleges kormányra lépéséről nem esett szó.

Nyelvi konferencia Sepsiszentgyörgyön

Regionális nyelvek és nyelvi jogok Európában témakörben tartottak előadásokat nemzetközi szakemberek pénteken, szeptember 24-én Kovászna Megye Tanácsának gyűléstermében, a megyei önkormányzat, a Mikó Imre Jogvédelmi Szolgálat, az RMDSZ Háromszéki Területi Szervezete és a Europe Direct Információs Központ által szervezett konferencián. Köszöntőbeszédében Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke hangsúlyozta, Románia akkor lesz kisebbségvédelmi modell, amikor ezt az itt élő kisebbségek állítják róla. Szerinte kétségtelen, hogy az 1989-es rendszerváltás után lényeges és meghatározó lépések történtek a jó irányba a nyelv- és az anyanyelvhasználat terén, és az is kétségtelen, hogy ha szétnézünk tágabb régiókban, akkor találunk rosszabb helyzetben lévő őshonos kisebbségeket is, mint a romániai magyarokat. „Ennek ellenére az RMDSZ számára mindig is az Európai Unió szintjén működő modellek számítottak irányadónak és követendőnek. Az elmúlt 25 évben Románia kisebbségpolitikája akkor mutatott eredményeket, amikor a szövetség munkája kiegészült a külföld nyomásával úgy, mint 1993-ban az Európa Tanácsba való felvételtől és az EU-hoz való csatlakozás előtt” - jelentette ki az ügyvezető elnök, majd hozzátette, jelenleg hiányzik ez a külföldi támogatás, és fennáll annak a veszélye, hogy Romániában elvesznek a törvény által szavatolt kisebbségi jogokból. Tamás Sándor, Kovászna Megye Tanácsának elnöke szerint a konferencia kiváló lehetőséget ad arra, hogy a különböző interkulturális régiókból érkező szakemberek megosszák tapasztalataikat és közösen megoldást találjanak, javaslatokat tegyenek a kisebbségi kérdések problémáira. Előadásában Csóti György, a Kisebbségi Jogvédő Intézet igazgatója a Kárpát-medencei kisebbség helyzetét vázolta fel térségekre lebontva. Székelyföldi viszonylatban elmondta, a nyelvi jogok chartájában foglaltak egyáltalán nem, vagy csak részben valósulnak meg. Sergiu Constantin, a Kisebbségi Jogok Európai Akadémiájának kutatója a dél-tiroli autonómia modellt bemutatva kifejtette, fél évszázad után is akad csiszolni való a szimbólumhasználat és a kétnyelvűség terén, de ennek ellenére egy sikeres módja a konfliktus megoldásnak, a kisebbségi jogok és a többnyelvűség gyakorlatba ültetésének.

Révkomáromi nagygyűlés a szlovákiai magyar oktatásügyet érintő kedvezőtlen folyamatok miatt

Mintegy ezer ember vett részt pénteken Révkomáromban azon a civil aktivisták által szervezett, de a felvidéki magyarság politikai érdekképviselete és más szervezetek által is támogatott megmozduláson, amelyet a szlovákiai magyar oktatásügyet érintő kedvezőtlen folyamatok miatti tiltakozásul tartottak. A tiltakozást a szlovák közoktatási törvény néhány szeptemberben hatályba lépett módosítása váltotta ki. Köztük az, amely kötelező jelleggel minimális osztálylétszámokat vezet be, s ezzel veszélybe sodorja a vidéki kis létszámú iskolákat. Ez utóbbi intézkedés száz szlovákiai magyar kisiskolát veszélyeztet, ami a 261 magyar oktatási intézmény több mint harmada. A rendezvény másik előzménye, hogy az oktatásügyi tárca vezetője júniusban elutasította annak a több mint 26 ezer aláírással megtámogatott, májusban keltezett petíciónak a követeléseit, amellyel az anyanyelvi írás- és olvasásórák, valamint a szabadon választható órák növelését, és a magyar történelem oktatását szerették volna elérni a petíció kezdeményezői. Az esős idő miatt a helyi városi művelődési központban megtartott, késő délután kezdődött nagygyűlésre az ország szinte minden magyarok lakta régiójából érkeztek résztvevők. Az épület nagytermét zsúfolásig megtöltő tiltakozó tömeg előtt szakmai, civil és politikai szervezetek képviselői mondtak beszédet. A résztvevőket Fibi Sándor, a tavasszal indított oktatásügyi petíció egyik kezdeményezője üdvözölte, felidézve követeléseiket és a szlovák oktatásügyi tárca eddigi lépéseit s azok következményeit. „Ezek mind-mind olyan tudatos lépések, amelyek összhangba hozhatóak a nemzetállam létrehozására irányuló terveknek a valóra váltásával” - szögezte le Fibi. „1990 óta a törvényi háttér az oktatásban soha nem volt ilyen megszorító, kisebbségisors-rontó” - hangsúlyozta beszédében Jókai Tibor, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének (SZMPSZ) elnöke. Rámutatott: szakmai szervezetük már minden arra vonatkozó lehetőséget kimerített, hogy a szaktárcával visszavonassa a törvényi szabályozás diszkriminatív hatású rendelkezéseit, ám nem jártak sikerrel. Hozzátette: a szabályozás megváltoztatására most már csak teljes körű társadalmi összefogással van esély. A rendezvény utolsó harmadában a pártelnökök szólhattak az összegyűltekhöz. Berényi József, a Magyar Közösség Pártja (MKP) elnöke úgy látja: az elmúlt huszonöt év történései arról szólnak, hogy a felvidéki magyarság megpróbálta megállítani a hatalom oldaláról érkező, a felvidéki magyar oktatásügyet érintő rombolást: „Szinte valamennyi választási időszakban tiltakoznunk kellett valami ellen. Most már végre engedhetnék, hogy építkezzünk” – üzenete meg a hatalomnak, majd arra figyelmeztetett: „ha elveszik iskoláinkat, jövőnket veszik el”. Berényi a tavaszi parlamenti választások kapcsán kijelentette: egy erős magyar parlamenti képvisellel elérhetőek azok a célok, melyekért most tüntetünk. „Hisszük, hogy egyedül is képesek vagyunk erre, azonban jóval egyszerűbb lenne együtt elérni mindezt, mi erre nyitottak vagyunk” - fogalmazta meg üzenetét. Végül hitet tett amellett, hogy „itt az ideje kivenni az állam kezéből az oktatásügyet, a kultúrát, a területfejlesztést – ennek érdekében

törvénymódosításokra van szükség“. Bugár Béla, a Most-Híd vegyespárt elnöke beszédében leszögezte: pártjuk kiemelt fontosságúként kezeli a szlovákiai magyar oktatásügyet, mert azt a megmaradás zálogának tartják. Hozzátette: rendszer szintű változásokra azonban csak a parlamenti választások, illetve az esetleges hatalomra kerülésük után nyílhat lehetőség. A hatalmat arrogánsnak nevezte, amely szerinte az egypárti kormányzás folytatása után is az marad. A szülők feladata, hogy magyar iskolába írassák gyermekeiket, a tanároké, hogy biztosítsák a nívós oktatást, a politikusoké pedig, hogy helyzetet teremtsenek, illetve ahol lehetőségük nyílik, ott lépjenek – sorolta a tennivalókat. A nagygyűlésen egyedüli szlovákként szólalt fel a magyarokkal szimpatizáló Polgári Konzervatív Párt (OKS) elnöke, Ondrej Dostál, aki megjegyezte: bár szinte egy szót sem értett a felszólalásokból, mégis úgy érzi, jó helyen, a sajátjai között van.

Szijjártó Zentán: Még szorosabb együttműködésre törekszik Magyarország és Szerbia

Az eddiginél is szorosabb gazdasági együttműködésre törekszik Magyarország és Szerbia, a kihívásokkal teli időszakokban értékelődnek ugyanis fel a barátságok - jelentette ki Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter Zentán, ahol Aleksandar Vučić szerb miniszterelnökkel megnyitotta a magyar tulajdonú, gépjárműkábeleket gyártó Tisza Automotive Kft.-t, a Tisza Cipő Csoport tagját. A magyar-szerb barátság a migránsválság során felértékelődött, de ennek a kapcsolatnak fontos, hogy legyenek mindennapi kifejeződései is, olyan beruházások, amelyek közös erőfeszítéssel jöttek létre - fogalmazott a külgazdasági és külügyminiszter. Hozzátette: a közös munka hozzájárul ahhoz, hogy Közép-Európa továbbra is az európai gazdaság motorja legyen. Aleksandar Vučić szerb miniszterelnök kiemelte: egyre több magyar beruházó van Szerbiában, és az országban zajló privatizáció iránt is egyre nagyobb az érdeklődés. „Teljesen biztos vagyok abban, hogy Szerbia és Magyarország előtt nagyon szép közös jövő áll” - fogalmazott a szerb kormányfő. A gazdasági kapcsolatok méltatása mellett a politikusok a migránsválság okozta problémákra is kitértek. Szijjártó Péter kifejtette, hogy sem a magyar, sem a szerb kormány nem fogja hagyni, hogy a bevándorlás által okozott problémának a két ország kapcsolata áldozatul essen.

A nemzeti tanácsok helyzetéről érdeklődött az EP

Szeptember 23-án és 24-én Szerbiába és Koszovóba látogatott az Európai Parlament külügyi és emberi jogi bizottságainak közös küldöttsége, amely Szerbiában a civil szervezetek és a média szakmai képviselőivel, valamint az állami szervek legrangosabb vezetőivel találkozott, számolt be a Magyar Szónak Hajnal Jenő, a Magyar Nemzeti Tanács

elnöke. A küldöttség egyik csoportja Tókécs László európai parlamenti képviselőnek, az emberi jogi bizottság alelnökének a vezetésével a szerbiai nemzeti tanácsok elnökeivel és képviselőivel folytatott rövid, de célratoró megbeszélést, amelyen a nemzeti tanácsok vezetői tájékoztatták a küldöttséget azokról az időszerű problémákról, amelyek az elmúlt néhány hónapban jutottak kifejezésre Szerbiában a kisebbségi oktatás és tájékoztatás terén, de szó volt a kisebbségi akcióterv kidolgozásának a vártnál is lassúbb menetéről, továbbá a kultúrával és a hivatalos nyelv- és íráshasználattal kapcsolatos feladatokról is. Emellett beszámoló hangzott el a nemzeti tanácsok szombaton és vasárnap Antalfalván megtartott közös egyeztető tanácskozásáról is. „A Magyar Nemzeti Tanács képviseletében arra a mind gyakoribb, elutasító, a párbeszédet és a közös megoldásokat mellőző, gyakran kemény magatartásra hívtam fel a figyelmet, amely az utóbbi hónapokban volt tapasztalható az illetékes miniszterek és munkatársaik részéről, különösen akkor, amikor a regionális és helyi kisebbségi média magánosításával kapcsolatos problémákról, valamint azokról a közoktatásban zajló, nagy elégedetlenséget kiváltó lépésekről volt szó, amelyek legfőképp a kisebbségi oktatásban váltottak ki nagy elkeseredést és teljes bizonytalanságot. Amíg a Nemzeti Kisebbségek Tanácsának ülésén arra kaptunk ígéretet, hogy minden kisebbségügyi problémára a nemzeti tanácsok közös képviselői egy-egy probléma megoldását a legilletékesebbekkel tárgyalhatják meg, és kereshetnek közös megoldást rájuk, addig több esetben a párbeszéd, az egyeztetés helyett inkább az elzárkózás került előtérbe” – nyilatkozta az MNT elnöke. Végezetül megjegyezte, mind nyilvánvalóbb, hogy az ország súlyos gazdasági helyzete, a migrációs válság, az Európai Unió elvárásai, mind-mind olyan helyzetet és hangulatot teremtenek, amelyekben – épp a felsorolt okok miatt – talán még sohasem volt nagyobb szükség az állami szervek tisztánlátására, józanságára, megfontoltságára; esetünkben: a szerbiai nemzeti kisebbségekkel való együttműködésre, az egymást erősítő közreműködésre az élet minden területén.

Közös KMKSZ-UMDSZ nyilatkozat a magyarság számára hátrányos választóközrtek miatt

Közös nyilatkozatban tiltakozott a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) az ukrán Központi Választási Bizottság (CVK) döntése ellen, amellyel szerintük a CVK a kárpátaljai magyarságra nézve kirekesztő módon alakította ki a Beregszászi járás választási körzeteit az októberi önkormányzati választásokra. A két szervezet által kiadott közlemény szerint „a döntés nélkülöz minden logikát, az egyértelműen a Kárpátalja lakosságának 12 százalékát kitevő magyarság képviselőinek a megyei tanácsba történő bejutásának megakadályozására irányul”. Nyilatkozatuk szerint „világos tendenciát mutatnak a kárpátaljai magyar érdekképviselet megakadályozására irányuló lépések”, hiszen a körzeteiket a 2010-es ukrainai

önkormányzati választások idején is hasonló módon jelölték ki a Beregszászi járásban, és a 2014-es parlamenti választások során sem alakítottak ki egy olyan választókerületet, amely egyesítette volna a magyar többségű településeket. A hasonló döntések ellentétesek az Ukrajna által felvállalt nemzetközi kötelezettségekkel, az ukrán alkotmány és törvények szellemével, a KMKSZ és Petro Porosenko ukrán elnök között megkötött megállapodással - mutatott rá a két kárpátaljai magyar szervezet, megállapítva, hogy ez rossz fényt vet az ukrán demokráciára, a választások tisztaságára, az ország nemzetközi megítélésére.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság közleményében sajnálatosnak nevezte az ukrán Központi Választási Bizottság döntését, amely az októberi önkormányzati választásokat megelőzően alakította ki az új ukrán választási kerületeket. A közlemény szerint a kárpátaljai magyarságot leginkább érintő Beregszászi járás választási kerületének átrajzolása teljesen értelmetlen, ráadásul az újonnan kialakított négy kerület települései nem is határosak egymással. Mint írták: a körzethatárok ilyen kialakítása negatívan befolyásolhatja a kárpátaljai magyarság képviselőinek bejutási esélyeit a Kárpátaljai Megyei Tanácsba, egy olyan időszakban, amikor a két magyar párt, egységesen, összefogva képviselhetné a kárpátaljai magyarság érdekeit. A nemzetpolitikai államtitkárság kiemelten fontosnak tartja, hogy egy Európához közeledő demokratikus állam vegye figyelembe az európai normákat és a kisebbségek érdekérvényesítésére vonatkozó alapvető jogokat.

